

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Quæstio III. De causis habituum intensione, corruptione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

secundum totam speciem, præcedit secundum, sed actus & habitus, respectu potentie sunt effectus ordinati, & actus aliquis præcedit habitum de necessitate, non è contra: Ergo habitus, omnino non præcedit actum, ut causa ejus per se.

RESPONDETUR. Majorem esse falsam ut sonat, certè enim ab igne A. generante procedit calor, & ignis genitus B. natusque est calor, præcedere ignem B. Nunquidnè etiam calor non poterit esse causa ignis B. licet non possit esse causa ipsius ignis. A cum ab eo procedat: ita actus procedens efficienter ab habitu, non poterit esse causa habitus à quo procedit, poterit tamen esse causa intentionis habitus, novæque superaddita facilitatis, quantumvis actus & habitus, nati sint procedere ab eadem potentia.

Obijciunt quintò. Si habitus supplet causalitatem potentie. Ergo posset dari habitus aliquis, qui totaliter suppleret causalitatem potentie, quod implicat.

RESPONDETUR. Negando sequelam, cum enim habitus suppleat causalitatem potentie facilitativè, hoc ipso supponit principium quod faciliat, adeoque nunquam illud ex eludendo, & se solo habitus, nihil potest efficere.

QUÆSTIO III.

De Causis habituum, intentione, Corruptione.

DIFFICULTAS I.

De Causis Habituum.

Causari habitus à sola potentia disposita per actus, docet Durandus, à potentia & actibus Arriaga, à solis actibus Suarez uterque, Vasquez, Pontius.

ASSERO primò. *Probabilius esse quòd habitus producantur à sola potentia posito actu vel actibus.*

RATIO prima est. Quia sicut non sunt multiplicanda entia sine necessitate, ita nec virtutes agendi effectivè, tribuendæ sunt illis entitatibus, quas aliunde concurrere in genere causæ efficientis non constat. Sed nulla est necessitas tribuendi vim activam actibus, nec eos aliunde constare vim concurrendi effectivè habere, Ergo.

RATIO secunda à pari est. Actiones intellectus & voluntatis, non producant effectivè alias intellectiones & volitiones. Ergo nec producant habitus. Et sicut referri potest productio activa actuum in solam potentiam, sic referri potest & productio habituum; & sicut actum imperatum quæ talem, actum item electionis, quæ talem, producit ipsa potentia, quamvis posito non nisi imperio & electione, ita producet & habitum, posito actu vel actibus.

RATIO tertia est. Quo perfectius principium est, hoc ipso parat ipsum sibi, alia compincipia, vel instrumenta agendi, & ita species sensuum, producantur ab objectis, species autem intelligibiles producit intellectus agens. Cujus ratio ulterior est. Quia perfectio est, à quàm paucis-

simis principiis in agendo dependere, ut ita interveniat similitudo ad perfectissimum agens, quod est Deus à nullo dependens. Cum ergo intellectus & voluntas sint intentionalia agentia, creata, perfectissima, producant sibi compincipia agendi, quæ sunt habitus.

DICES primò. Cum recentiore Suarez. Omnis actio potentie appetentis, est appetitio, & omnis actus potentie cognoscentis, est cognitio. Ergo habitus produceretur à solis actibus neque enim habitus, v. g. intellectus, est intellectio.

RESPONDETUR. Hoc argumentum multum probare, quia probaret quòd intellectus non producat sibi species impressas, cum species impressæ non sint cognitio. Distingui etiam antecedens potest. Omnis actus potentie cognoscentis, qui est immediatè circa objectum, est cognitio. Concedo antecedens. Omnis actus potentie cognoscentis qui est mediatè ad objectum, vel tanquam instrumentum, vel tanquam compincipium. Nego antecedens, vel certè: Omnis actio potentie cognoscentis, quæ est transiens, est cognitio, non verò ea quæ est ad terminum permanentem. Imò idem medius terminus facit pro nobis. Omnis cognitio non aliud est quàm representatio objecti, & omnis volitio est tendentia in volibile. Ergo ab illis non produceretur habitus.

DICES secundò cum Oviedo. Experimur ad repetitionem actuum, fieri habitus. Ergo actibus tribuenda est virtus activa illorum, sicut virtus activa lucis, soli tribuitur.

RESPONDETUR. Experimur approximato igne fieri ustionem & tamen ustio non tribuitur approximationi, tanquàm causæ efficienti. Quando ergo ad positionem alicujus videmus aliud produci, pensandum est: An in aliud principium, causa ejusdem effectiva reduci non possit. Et si sint duo principia, in quæ reduci posset effectus, pensandum iteratò veniet an sufficienter referri possit in unum principium, quia non sunt sine necessitate multiplicandæ virtutis agendi; Quia autem sufficienter id referri potest, in solam potentiam præinformatam actibus, sit ut illi tribui soli debeat, effectio habituum. Quando autem ex eo, quia posito sole emanat lux, referimus lucem in solem, tanquam in principium, ejus ratio reddi potest, quia in nullum aliud principium referri potest, & alia, causalitatem hanc solis, suadent.

DICES tertio. Quod definitivè habitus sit qualitas, ex actu vel actibus producta. Ergo concurrere debent effectivè.

RESPONDETUR. Dicuntur aliqua genita ex putri, & tamen putredo effectivè ad illa non concurrat. Aliud itaque est dicere, aliqua esse producta ab actibus, aliud, producta ex actibus.

DICES quartò. Cum Mastroio tenente disp. 3. num. 73. quod actus sint causa totalis habitus.

† (X) 3

Si

Si voluntas esset causa sive totalis sive partialis, habitus liberè illum produceret, & tamen liberè illum non producit, quia quamvis voluntas eliciens actus v.g. iustitiæ, nollit quod existis sequatur habitus iustitiæ, adhuc tamen iste habitus produceretur.

RESPONDETUR. Negando sequelam, non enim voluntas in omnibus suis operationibus est libera, exercet enim actum necessarium amoris boni in communi, & summi boni, quæ talis repræsentati. Deinde sufficit ut sit voluntas libera, in exercendis actionibus suis, ut ita dicam principiis, hoc est volitionibus, licet non sit libera, in actionibus ut ita dicam, secundariis, seu ordinatis in bonum priorum ut ordinantur habitus, in bonum volitionum, facilius exercendarum. Deinde etiam hoc concessio, quod in omnibus actionibus suis, voluntas sit libera, hæc voluntatis libertas in producendis habitibus per hoc salvari potest: quia scilicet ponit liberè ipsosmet actus, qui sunt prærequisiti ad operandum licet positus illis prærequisitis, non potest non sequi alia ejus operatio, quæ est productio habitus. Et certe, non est magis necessaria voluntati productio habitus, suppositis actibus, quam sit necessaria ipsa volitio, supposito quod ponatur, vel ipsa sessio, supposito quod sedetur, & si in his salvatur ratio liberi, ex eo, quod tota determinatio sit ex suppositione consequenti, quam ponere & non ponere, erat in potestate; ita & in præsentia salvabitur, nam etiam positio illorum actuum, erat libera.

DICES quintò. Habitus corrumpuntur ab actibus contrariis. Ergo & producuntur.

RESPONDETUR. Habitus corrumpuntur ab actibus contrariis tanquam prærequisitis, quibus positus, generatur habitus depulsivus illius prioris, & tanquam prærequisitis, quæ deponunt, ut Deus non conservet in toto vel in parte contrarios habitus, casu quo in Deum illa conservatio, referenda esset.

ASSERO secundò, *Possè sustineri sententiam durandi, quod actus dispositivè concurrant, ad productionem habitus.*

RATIO. Quia nihil obstat, ad maximum talem saltem causandi rationem, tribuere actibus.

Deinde intentio ad electionem, præmissæ ad conclusionem, per multos dispositivè concurrunt. Ergo eodem modo per illos possunt dici, concurrere etiam actus.

DICES cum Pontio. Actus non est dispositio requisita ex parte potentie ad conservationem habitus. Ergo neque ad productionem.

RESPONDETUR. Retorquendo argumentum. Putredo non confert ad conservationem generis putri, & tamen confert ad illius productionem. Ipse etiam Pontius censet, actus, esse productivos habitus, non tamen concurrunt ad conservationem habitus, durante illa qualitate permanente, quamvis interim nulli sint actus.

Potior etiam est ratio, cur requirantur actus ad productionem & non conservationem, quia videmus illis non positus non poni habitum, & tamen videmus conservari habitum illis non positus. Imò inde stabilitur nostra sententia, quia si nihil obest, idem debet assignari principium conservativum & productivum, si ergo actus non sunt conservativi habitus, neque erunt productivi, quod esse contra Pontium.

ASSERO tertio. *Possè tribui actibus, vim nonnisi prærequisiti, conditionis, &c. similia, ad productionem habitus.* Quod ita explicari posset:

Unumquodque principium in ordine ad ponendos suos effectus, exigit prærequisita & conditiones, & quia sunt aliqui effectus, qui nonnisi suppositis, alterationibus successivis poni possunt, sicut contingit in positione firmanum substantialium, talia prærequisita dispositionis, antonomasticon appellantur. Dividuntur hæc dispositiones in ultimas & non ultimas. In isto genere requisitorum non censentur actus, quia effectus qui producitur à potentia, hoc est habitus, non ejus est naturæ, qui nonnisi per alterationes poni deponat. Alia autem sunt prærequisita, quæ sibi & ultima & prima sunt; tale prærequisitum est, v.g. positio objecti, ejusque specierum in sensorio receptio, ad hoc, ut intellectus agens, formet sibi speciem impressam &c. similia. Hæcque non tam dispositiones, quam prærequisita ad agendum vocantur, & in istorum prærequisitorum genere, numerandi veniunt actus in quantum præquiruntur, ad ponendum habitum.

Porrò hoc prærequisitum est talis naturæ, ut si ponatur, reddatur potentia proximè capax agendi, si non ponatur non reddatur capax; quod autem positus actibus reddatur potentia, proximè capax producendi habitum, & non positus illis, non reddatur proximè capax, probari potest per ipsam experientiam quæ docet, positus actibus, non sentiri difficultatem, cum antea sentiretur.

Addo posito vel unico actu disponi jam potentiam ad producendum sibi habitum, quia non est major ratio, cur si tribuatur vis dispositiva ad habitus actibus, potius uni actui tribuatur, quam alteri. Et certe si ad positionem unius actus, non disponderetur potentia ad producendum habitum, nunquam proximè ab actibus, ad hoc disponi posset; non enim ratio, cur unus sit actus dispositivus, & non alius, & cum actus utpote transeuntes desinant si non sunt, nihil conferunt, quomodo conferent, quando jam non sunt. Et licet quidem ad denominationes conferre possint ea, quæ non sunt, non tamen ad agendum Physicè, & sicut positus prærequisitis ad illuminandum soli, semper oritur aliquid ex luce, ut non exemplo perfecta lux, ita posito unico actu, ponitur aliquid saltem imperfectè facilitativum.

DIF.

DIFFICULTAS II.

De Intensione & Conservatione Habitu.

ASSERO primò. *Posse intendi habitus volitive.*
RATIO. Quia possunt intendi ipsi actus, cur non & habitus. Experimur etiam interdum non facilius aliquid prosequi, quàm antea fuerimus prosecuti. Ergo si facilitas illa refertur in habitum, major facilitas, debet referri in intensionem habituum.

ASSERO secundò. *Etiā habitus intellectiva intendi posse.*

RATIO. Tum quia experimur intensus nos certificari, majorique facilitate, idque certitudine subjectiva quàm antea certificati fuerimus. Ergo cum hæc certitudo non possit in aliud referri, quàm in intensiorem habitum, dabitur ille. Tum quia non est major ratio de habitibus voluntatis, quàm de habitibus intellectus. Tum quia ex communi Theologorum, intenditur habitus fidei supernaturalis. Ergo non repugnat ex ratione generica habitus, intendi; non apparet autem, cur ex conditione hac, quòd naturales sint habitus, petant non intendi.

DICES cum Salaz. Quòd actus intellectus non sint capaces intensionis.

RESPONDET Recentior Suarez, antecedens esse falsum, hinc & visio beata, potest esse capax intensionis.

ASSERO tertio. *Etiā ab actu remissiori intendi posse habitum.*

RATIO. Tum quia ex dictis supra, non est major ratio de uno actu quàm de alio. Tum quia experimur per frequentatos actus, etiam remissos, nos facilitari. Tum quia nisi detrahas multum de meritis, non poteris dicere, quòd actibus etiam remissioribus, non augeatur gratia & habitus. Ergo & habitus naturales intendi poterunt per actus remissiores. Quando autem experimur, acquisita facilitate intra habitum temperantia, non ad omnes actus nos facilitari, id referri debet vel in hoc principium: quia intra eandem temperantiam reperiuntur plures species, vel quia est specialis difficultas in materia, vel quia non præcesserunt actus, ex formali motivo, & communi temperantia.

ASSERO quartò. *Habitus conservari à potentia.*

RATIO. Tum quia si nihil oblit conservatio rejici debet in principia naturalia, non verò immediate in Deum, nihil autem obest rejici conservationem habitus, in potentiam. Tum quia si potest potentia ipsa producere habitus, cur non poterit & conservare. Tum quia deberet Deus specialiter conservare etiam habitus vitiosos, quorum conservatio, non esset à quo exigeretur, & quidem exigentia Physica. Et certè conservatio habituum vitiosorum, non ab acti-

bus exigeretur, quia hi non sunt, non etiam ab ipsis habitibus, quia hoc ipsum probandum esset exigere illos conservationem à Deo, & non à causis secundis.

ASSERO quinto. *Ad conservandum habitum à potentia requiri, ut subinde exerceantur actus.*

RATIO. Quia ita melius ostenditur quomodo sit idem principium productivum & conservativum, & cum non possit primò produci habitus à potentia, nisi ponantur actus, congruum est, ut nec conservetur, nisi subinde illis positus. Deinde experimur, quòd non usu diuturno habituum, depereant habitus: & ex alia parte, conservari illos, etiam si non perpetuo eliciantur actus. Ergo apparet, ad habitus conservationem, requiri actus, licet non semper ponantur. Et licet habitus supernaturales non corrumpantur, non u, succurrunt tamen naturales: infusi enim sunt per modum potentiarum, potentia autem, non usu non corrumpuntur, naturales autem, non sunt per modum potentiarum.

DICES. Conservatio specierum non pendet ab actibus, ergo nec habitus.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia cum ipsa species antecedant actus, nec pendeant in suo esse ab actibus, mirum non est, quòd serventur independenter ab actibus, hæc tamen disparitas videtur adhuc esse manca, quia saltem species actus præhabiti, non antecedunt actum, & tamen & hæc species, non pendet in conservari ab actu. Potius ergo disparitas ex eo petenda, quia posito non usu speciei, si occurrat occasio noscendi objecti, experimur expeditam esse speciem, si autem non adsit usus habitus, saltem per actus raros experimur abesse facilitatem.

DIFFICULTAS III.

De Corruptione Habitu.

ASSERO. *Non corrumpi formaliter habitus positione actuum contrariorum.*

RATIO. quia per illud formaliter corrumpantur habitus, quod est formaliter illis contrarium. Sed habitui, non est contrarius formaliter actus, quia facilitati non opponitur formaliter nisi difficultas, sed actus oppositus, non est difficultas. Ergo actus oppositus, non opponitur formaliter.

ASSERO secundò. *Duos habitus oppositos quorum unus sit in gradu remisso, alter in summo posse secum stare naturaliter.*

RATIO prima. Quia alias qui habet unum habitum, ordinariè non posset alium oppositum habere, quod ipsum probatur, ordinariè non acquirimus habitus, nisi per partes, si acquirimus non nisi per partes, hoc ipso prius acquirimus remissos, quàm intensos. Remissos autè acquirere

† (X) 4 non

non possumus, quia non possent stare in gradu remisso, cum gradu opposito intenso. Quod ipsum sic ulterius proponitur. Quorum inchoatio poni non potest, illa nunquam possunt poni, sed posito habitu intenso, alius contrarii habitus, non potest poni inchoatio, quia inchoatio habitus contrarii, est ipse habitus in gradu remisso, quem tu dicis, stare non posse, cum habitu intenso.

RATIO secunda. Posito uno habitu intenso, non potest alius naturaliter poni æque intensus, qui sit contrarius illi, neque etiam minus intensus, seu remissus, ergo absolute nunquam poterit poni alius habitus contrarius.

RATIO tertia. Si qualitates contrariæ & pugnautes, possunt secum stare in gradu remisso, ergo & illi habitus.

RESPONDEBIS. Ponendum esse habitum alium contrarium, cum prior defierit.

CONTRA. Quia ille contrarius expelli deberet per aliquam formam, hæc autem forma non est nisi habitus oppositus, qui habitus ut probatum, non apparet qui introduci posset, cum habitus remissus, non possit stare, cum intenso opposito. *Addo* pluralitas præteritorum actuum ad nihil conducet, si cum existit actus, non est productus gradus habitus aliquis, non est autem productus gradus aliquis habitus oppositi, si intensus habitus, cum remisso stare non potest.

Denique experimur remissam in aliquo facilitatem & postea subsequi maiorem, & quidem stante intensa inclinatione in oppositum, quod ostendit, stare habitum in gradu remisso cum opposito intenso habitu.

ASSERO tertio. *Casu quo aliquis acquirat habitum virtuosum intensum, posse diviniter oppositum illi habitum virtuosum conservari.* Ratio quia ut dicitur & defenditur in materia de penitentia, potest adveniente peccato, diviniter conservari gratia, ergo poterit conservari & habitus virtuosus. Resolvitur etiam ratio huius asserti in principium negativum, quia id scilicet non implicat contradictionem. Ea quæ in oppositum objici possunt, solvuntur eo loco in dicta materia, & videri in simili possunt quæ dicta sunt de possibilitate coexistentiæ amoris & odii.

INFERES. Quod tota impossibilitas quæ est inter duos habitus oppositos, inde oriatur; quia scilicet petit unus in præsentia sua, non conservari alium. *Addit* Oviedo, quod contra communem sententiam, non difficulter defendere quis posset, non opponi oppositos formaliter habitus, etiam naturaliter; ad eum modum, quo secum stant cognitiones intensissimæ & oppositissimæ, ad oppositissimos actus voluntatis prælucentes, & qua ratione, composibiles sunt species duorum oppositorum actuum intellectus, quodque corrumpantur illi habitus, non nisi ex defectu exigentiæ diuturnæ dura-

tionis, si actibus, duratio illorum non promoveatur. *Reliqua de habitibus sparsim in Theologia.*

QUÆSTIO IV.

De speciebus in communi.

TRACTATIO de speciebus, non solum in Philosophia, sed etiam in Theologia locum habet, unde in Theologia agitur de specie impressa Dei, de speciebus angelicis, &c. Hic præcipue agitur de speciebus impressis, nam de specie expressa, jam alias actum est.

DIFFICULTAS I.

An dentur & quid sint species.

ASSERO primò, *dari species.*

Adfero hinc discursum quem videre potes, etiam in prima parte, ubi de Lumine gloriæ fundatum in doctrina Aristotelis. Sensatio itemque intellectio, est quædam consonantia seu similitudo & proportio, sensus & sensibilis, intellectus & intelligibilis, qua sublata non fit sensatio. Siquidem ratio ipsius sensationis est hæc ipsa consonantia, hinc Philosophus secundò de anima textu 123. hanc dicit esse causam, propter quam excessus seu exsuperantia corrumpunt sensoria, & sensationes, quia si fortiter sensorio incidat motus, solvitur proportio, quæ erat ratio sensus. Sicut & tollitur consonantia & tonus, percussis fortiter vel nimium extensis chordis. *Manifestum est*, inquit, *Aristoteles loco citato propter quod sensibilibus exsuperantia, corrumpant sensoria; si namque fortior sit sensorio motus, solvitur ratio, hoc autem erat sensus, sicut & consonantia & tonus percussis fortiter fidibus.* In quibus verbis totam rationem sensationis in prædictam attemperationem sensibilis cum sensorio refert. Præterea non aliam ob causam sensibile positum supra sensorium non facit sensum, nisi quia tali suppositione, tollitur consonantia dictæ similitudinis, inter sensibile & sensum; quando enim visibile Es ponitur supra oculum, non fit visio, idcirco; quia ut fiat, necesse est inter oculum & colorem fieri consonantiam, seu assimilationem visus ad visibile ut sibi assimilentur secundum quod sunt in actu, hoc quidem visus, hoc verò visibile in actu, cum enim color non sit in se similis actu potentiæ visivæ, siquidem hæc est diaphana seu perspicua, ille non, fit postea talis actu, mediante aëre, vel aqua, vel aliquo simili diaphano, quod illuminatur ad præsentiam coloris, & hoc lumen, facit istam consonantiam. Quod autem dicit de lumine, dicit etiam de speciebus, quæ etiam faciunt